

האומר פרק שלישי קידושין

סד.

עין משפט נר מצוה

א א מ"י פ"ח מהל' אסורי
 ז'אח'ה לנדה כד סמך לאוין
 רכח טו"א ח"ע א"ע ס'און לו
 סעף כ"ה:
ב ב מ"י ט"ו טו"ש' ע"ש
 סעף כ"ו:
ג ג מ"י ט"ו טו"ש' ע"ע א"ע
 ס' ז טע"ז ח:
ד ד מ"י פ"ט מהלכות
 אשיות הלכה י טו"ש' ע"
 א"ע ס' לו סעף כ':
ה ה מ"י פ"ג מ"א מלכות י"ט
 הלכה א סמך ע"ש נ"א
 טו"ש' ע"ע א"ע ס' ק"ט טו"ש' ע"
ו ו מ"י ט"ו ט"ו טו"ש' ע"ש
 ע"ש טו"ש' ע"ע א"ע ס' ק"ט
 סעף ו':
ז ז טו"ש' ע"ע א"ע ס' ק"ט
 סעף ו':
ח ח טו"ש' ע"ע א"ע ס' ק"ט
 סעף ו':

מוסף רש"י

דאמר אין קדושין תופסין
 בחייבי לאוין. און קדושין
 תופסין לנשה האסורה על
 התקדשה לנלה, ופלגי רבנן
 עלה ואמרי מחייבי כתיבות
 הוא דלא תפסי אכל
 מחייבי לאוין תפסי (סוטה
 י"א). כהנולד (מד): כתיבות
 המחייב גרומן ר"ע אומר
 און לו זה קדושין (כתובות
 ס"ג). מן הכל עושה ר'
 עקיבא ממזר. כל העולם
 מחייבי לאוין (כתובות ס"ג).
 מן לאב שנאמן לאסור
 את בתו כשהיא קטנה או
 נערה שצדק לקדשה. כדאמרין
 בערע נערה שנתפתה (מו'
 מ"ז) אלא אמר קדשה פלגיו
 שאול נאמן לנאסרה על הכל
 (כתובות כ"ב). לאיש אסרה.
 לכל העולם, דלא ידעין לנאמן,
 וזו אמר היה המילה לו (שם
 ע"ש). המשך בסוף התוספת.

א) הקטנה רש"י וביה גר"ף
 ור"ש וי"ה כתיבי וני
 כהגרי"א שכתובות ויחידו"א,
 ב) לקמן ס' ע"ד ע"א.
 ג) כתיבות וי"ה (ד' כתיבות
 מט. כתובות כ"ט) לקמן
 ס"ה. (ז) כתיבות וי"ה
 [כאן]. (ז) כתיבות כ"ב ע"ש
 היטב (ז) כתיבות וי"ה
 וי"ה רש"י (ח) כ"ב קלד:
 ט) כתיבות וי"ה (ח) כ"ב
 (ז) כתיבות וי"ה (ח) כ"ב
 י) כתיבות וי"ה (ח) כ"ב
 פלוגי עליו (ז) [לקמן ע"ה
 ע"א]. (ז) כתיבות וי"ה (ח) כ"ב
 ט) [כתיבות וי"ה (ח) כ"ב]
 א"ס היו לו בלאו הומו לא
 שני ולא מימנס. ועין רש"י
 ט) [כתיבות וי"ה (ח) כ"ב]
 ע"ש. (ז) [לקמן ע"ה ע"ש ע'
 ע"א]. (ז) [כתיבות וי"ה (ח) כ"ב]

תורה אור השלם

1. אלקנה וגררשה ויחלל
 וזה את אלה לא קח ב א
 בתולה מעמיו וקח אשה:
 ויקרא כא יד
2. ואל יחלל ויחלל בעמיו כי
 אביו יחלל ויקרא כא טו
 3. ואמר אבי דעך אל
 הזקנים את בתך נתתי לאיש
 הזה לאשה וישאנה:
 דברים כב טז

מוסף תוספות

- א. דסמכין ארוב, אפי' למאן דחייש למיטעא מורה
 בהא דתלמא דלא שיחא
 היא כלל. מוס' הלא"ש. ב. אפי'
 למכות ועושות. ס. ל. לאבי'
 דאמר בפי הוהין (גיטין נד)
 גבי שטרות עשיתי עמך
 נטמאו דלא מהימן אלא היכא
 יהוי בידו, ורבא נמי לא פליג
 אלא היכא דכי הוי בידו
 דבימיא קמייתא דאשכחיה
 לא אמר ליה ובתה הכי אמר
 ליה דאינו נאמן. מוס' הלא"ש
 ועי' מוס' כ"ש ומוס' טו"ן
 עסקו רק לנשי ועי' לקמן דף
 ז. שמאליו נעשה גדול הלכך
 בקל יש לנו להאמינו
 ולהוציא מחזקת קטן. ע. ס.
 ה. וירע שסמכין עליו דמי
 קצת לא דאמינן ודאמינן
 (עד.) ג' נאמינן על הבכור,
 חיה ורבי ואמו. ע. ס.

תוס' ר"י הוקן

דאמר אין משמע
 ומסתברא לחומר דאמר
 אין משמע ומכאן אתה למד
 דליכא מיד דע"מ שרצה
 שלא ימחה משמע ואפי'
 דברק כל הגט (גיטין כה,
 ***) אמרין דמי"ד רצה את
 דמי ליה מן דאמינן ואת
 בריה, ו[קולא בדי"ט פק
 בתור איהו, כ] כדבראוי"א
 ליה (ב"ה, י) ומסתברא דהיא
 שיטה אילבא דמאן דלית ליה
 ע"מ כמעכשיו הוא וכן
 הקדושין כיום בשעת נתינה,
 אבל בשעת רצו האב הוא
 דאמינן למימר כשנתנה
 האב הובר הרבר דבשעת
 נתינה הוי קדושין, אבל רבי
 דס"ל ע"מ כמעכשיו דמי
 תנאה הוא ולא צריכין
 בריהיה שהוי מקודשת משעה
 ראשונה ותיקוני הגמא,
 והיינו דסמך לן תנא כמתני'
 רצה האב בקודשת מי
 שבתו שם. מו"נ. כתיבות
 ופדיותיה. והוי היא פסולה
 לכתובה משום שכן וזהו אינו
 נאמן, ובגמ' מוס' ס"ג.

ולחרמם. אם חתמנו מנכסיהם הוי חרם לנדה הצית וקדשים וכן
 אם אמר ערכי עלי' נערך: אבל לא נמוס. להחזיק שערוסיהן
 בחזקת סימן ללקות ולהעניש: **מתני'** גיטסייה. קצתלי את
 גיטה: **והרי היא קטנה.** עכשיו כשאר עליה קן: **נאמן.** לפוסלה

מן הכהונה: **והרי היא גדולה.**
 משגלה אמר כן וקטנותה לא אמר
 אינו נאמן ומותרת לכהן: **נשית.**
 הרי היא פסולה לכהונה משום ספק
 זונה ובגמרא מפרש טעמא:
גמ' ישא בידו. צעודה קטנה בידו
 לקדשה לאחר ולחזור ולקבל גט
 הימנו הלך נאמן דמה לו לשקר אי
 בעי פסול לה: **סיפא** לאו בידו.
 לקדשה משגלה ולא למוסרה ביד
 עבד כוכבי לא גדולה ולא קטנה: **והרי**
זידו. כשהיא קטנה: **לנשיאה**
לחלל. לנולד מאלמנה לכ"ג דאמר לקמן
 פסקא בתרא (דף ע"ד): עמוני ומואבי
 כומי נתין חלל וממזר מזלי ואדומי
 שאלו על כהנת לוייה וישאלית
 פסולה: **כר' דוספאי** בן יהודה. ס"ל
 לתנא דידן דאמר לקמן (דף ע"ו). צנות
 וישאל זכור טהרה לחללים דנת
 חלל זכר כשרה לכהונה שאלמו
 טהרה את זרעו ויזין דמתו כשרה
 אלמנתו כשרה דכל שאתה נושא
 בתו אתה נושא אלמנתו: הלכך אין
 בידו לפסול צמו קטנה מן הכהונה
 ואי"ת הרי בידו לפסלה קידושין
 וגירושין הסם מכהונה פסול לה
 מתרומה לא פסול לה אם צנת כהן
 היא אבל נשית פסולה אף מן
 התרומה: **והרי בידו לנשיאה** למזור.
 דקיימא לן (לקמן דף ס"ח). קידושין
 מופסין מחייבי לאוין וזיל האב
 להשיאה לו צעירה ותפסל מן
 התרומה: **אין קידושין מופסין מחייבי**
לאוין. דלזין ביד האב להשיאה אלא
 למי שקידושין מופסין זה והא דר"ע
 לקמן פסקין (שם): **ה"ג** הרי בידו
לנשיאה אלמנה לכ"ג וכו' סימא.
 כלומר אם אלמנה היא הרי בידו
 להשיאה לכ"ג ואפי' לר"ע דאע"פ
 דחייבי לאוין היא מודה ר' עקיבא
 שקידושין מופסין לו זה: **וכדנבי**
סימא. דאמר מן הכל שכן חייבי
 לאוין עושה ר' עקיבא הוולד ממזר
 דקסבר אין קידושין מופסין מחייבי
 לאוין חוץ מאלמנה לכ"ג: **שהרי אמרה**
סורה אלמנה לא יקח. וסמך ליה

ריצו שערות סמכין ארציו שערות דלזין דרכס לנדה קודם י"ג
 שנה"א כי נמי אם הם גדולים צקומה יש לסמוך על הסמינים והקומה
 ואפי' אין לו כי אם צ' שערות אבל הכא מיירי שלא הביא רק צ'
 שערות ולא הגדיל צקומה ולכן קאמר גמרא דלמכות ועושין אינו

נאמן עוד פרי"ש שיטה אחרת דנמקוס
 סימנין א"ש עדות שניסב ור"ת א"כ
 מה אנו לריסין לנאמנותו של אצוי
 וי"ל דמיירי הכא שצדוי העיד כעבד
 עבד דמה או שמתים שאלכ בנו חלב
 או בל על הערוה והיה גדול כשעשה
 את העצירות אבל אין אנו יודעים
 אם היו לו שנים בלאו הומו או
 סימנים ובלא לנאמנין דהאב נאמן
 לומר בלאו הומו היו לו שנים או
 סימנים דליינו שמי שערות והוא דלא
 חשיב סימנין חד מינייהו נקט:
נאמן צנדרים. דעד אחד נאמן
 צאיסקורין (ס' תימה הא אין
 נאמן אלא כדבר ע) שצדוי וי"ל כיון
 דסופו ליגדל עשאוהו כדכר שצדוי
 מיהו קשה מאי איריא אב אפי' אחר
 נמי וי"ל דלא דייק טפי לדעת שני
 לפי שעליו מוטל להודיעו ללחרים ולכן
 לאב עשאוהו כצדוי ולא ללחרים:

[כ"ר] דוסתאי וכו'. פרי"ש כיון שצמו
 כשרה אלמנתו כשרה וכו' ור"י אומר
 טעם אחר דאם היה פוסלה צצאמו לא
 היו הנינים כשרים דה"ל כחלל ששאל
 חללה דלכ"ע הולד חלל. ט' תי"ן:
 רצו

הרי בידו להשיאה לחייבי עשה אמר רב
 דבידו הוא נהי דבידו לקדשה בידו לגרשה ועוד אילו אמר האי דלא
 ניהא בגוה מי מצי מקדש ניהליה בעל כרחיה אלא אמר רב **איש רישא**
רחמנא הימניה כ"כר ב הונא ר' הונא אמר רב **ימנין לאב שנאמן**
לאסור את בתו מן התורה שנאמר את בתך נתתי לאיש הזה לאיש אסרה הזה
 התורה **בנישואין הימניה רחמנא לאב בשבוייה לא הימניה: מתני'** (ט' מ) **השאמר**
בשעת מיתתו יש לי בנים נאמן יש לי אחים אינו נאמן: גמ' **אלמא נאמן**
להתיר ואין נאמן לאסור נימא מתניתין דלא כר' נתן דתניא **בשעת קידושין**
אמר יש לו בנים בשעת מיתה אמר אין לו בנים בשעת קידושין אמר אין לו
אחים בשעת מיתה אמר יש לו אחים נאמן להתיר ואין נאמן לאסור דברי
רבי ר' נתן אומר אף נאמן לאסור אמר רבא שאני התם כיון דבשעת מיתה
 קא הדר ביה **אימא קושטא קאמר אמר ליה אביי ולא כל דכן הוא השתא**
ומה התם דקא מרע ליה לדבוריה אמרת קושטא קאמר מתני' דלא קא מרע
ליה לדבוריה לא כ"ש אלא אמר אביי 'מתני' דלא מוחזק לן באחי ולא מוחזק
לן בבני דאמרינן כיון דלא מוחזק לן בבני ולא באחי אמר יש לי בנים נאמן
יש לי אחים אינו נאמן לאו כל כמיניה דאמר לה אכולי עלמא ברייתא
דמוחזק

הואיל ובידו לגרשה, כדאמרינן
 ביש נחליין [שם] ההוא
 דמוחזק לן דלית ליה ואמר
 בשעת מיתה דלית ליה, אמר
 רב יוסף למאי נחוש לה חזי
 דהא מוחזק לן דלית ליה אחי,
 ועוד הא אמר בשעת מיתה
 דלית ליה אחי, מדקאמר ועוד
 ש"מ דה"ק ועוד אפילו מוחזק
 דאית ליה אחי, ורבנן שמואל
 כתב שב [באן]. (ד' ר' נתן
 אפר אין נאמן. מדבריהם שהיא
 אסרה, ואצ"ל דמכחיש עצמו
 קאמר ר' נתן דנאמן בשעת
 מיתה לאסרה, כ"ש במתני'
 דליכא הנהגה. ושני רבא
 דהיא הנהגת שיהיה נאמן
 ומתני' וברייתא כולהו מיירי
 בהו גונות דלא מוחזק לן לא
 באחיה ולא בבני, ואקשי אביי
 דכ"ש הוא, אלא דאית בתרי
 גוויי איירי דמתני' דקאמר
 ר' נתן י"ש לי אחים אינו נאמן
 איירי דלא מוחזק לן באחי,
 הלכך ראו נאמן שרונה
 לאסורה ולא כל כמיניה,
 ורישא דקאמר יש לי בנים נאמן אלא ואלא מוחזק לן [בבבין] מטעם הואיל ובידו לגרשה כדאמרינן
 נחליין, ואצ"ל דקאמר התם דלא מוחזק לן באחי, הלכך פירושא, אי מהתם ה"מ ורישא דומיא דסיפא מה סיפא דלית ליה אחי
 אף רישא דלית ליה אחי וכו'. הלכך באמר יש לו בנים נאמן הואיל ובידו לגרשה. ואצ"ל דבעל שאמר גרשת את אחתי דבידו
 לגרשה תולצת ולא מתייבמת, שאני התם דקא מרע לנשואין והואיל וחזוין לה דיבאת תותי בעלה ולא פסק עלה קלא דאגירשא,
 משום דבידו לגרשה לא מהימנן ליה אלא לחומרא. אבל יש לי בנים דאמלנת אחיותי קא מסהי לא מרע להו לנשואין משום
 דבידו לגרשה מהימנן ליה בין לקולא בין לחומרא. ברייתא דאתחוק לן באחי ולא בבני. דקאמר יש לי בנים בשעת קידושין
 וקאמר רבי דהיא דקאמר יש לי בנים אין לי אחים בשעת קדושין, מה לו לשקר, מאי אחי דבוריה לצדדי התקדש הרי יכול
 לצרונה בידן אחר שמואל לה גירשה מהימן אלא צנצור ויעשה לה גנאי על זה, הלכך מה לו לשקר.
 *אינו מוטב דאדרבה קולא הוא דכל זמן דלא אמר אין אינה מקודשת ועוד דודאי הלכה כתיק ועי' רמב"ם פ"ג מהל' אשיות ז'צ"ע
 (ד'ו). וזו כדאמר שצ"ל דבפ"כ כל הגט משמע דלמ"ד דלא אמרין בריה אפי' רצה האב אינה מקודשת וקילל ברי"ט וכו'. ***אולי
 צ"ל אלא דנדע למוסרה למי שיצא ממנה וכו' אלא דבר כלום עד עתה דאמא כי אמר יש

תוס' ר"י הוקן

אין משמע ומכאן אתה למד
 דליכא מיד דע"מ שרצה
 שלא ימחה משמע ואפי'
 דברק כל הגט (גיטין כה,
 ***) אמרין דמי"ד רצה את
 דמי ליה מן דאמינן ואת
 בריה, ו[קולא בדי"ט פק
 בתור איהו, כ] כדבראוי"א
 ליה (ב"ה, י) ומסתברא דהיא
 שיטה אילבא דמאן דלית ליה
 ע"מ כמעכשיו הוא וכן
 הקדושין כיום בשעת נתינה,
 אבל בשעת רצו האב הוא
 דאמינן למימר כשנתנה
 האב הובר הרבר דבשעת
 נתינה הוי קדושין, אבל רבי
 דס"ל ע"מ כמעכשיו דמי
 תנאה הוא ולא צריכין
 בריהיה שהוי מקודשת משעה
 ראשונה ותיקוני הגמא,
 והיינו דסמך לן תנא כמתני'
 רצה האב בקודשת מי
 שבתו שם. מו"נ. כתיבות
 ופדיותיה. והוי היא פסולה
 לכתובה משום שכן וזהו אינו
 נאמן, ובגמ' מוס' ס"ג.

תוס' ר"י הוקן

הואיל ובידו לגרשה, כדאמרינן
 ביש נחליין [שם] ההוא
 דמוחזק לן דלית ליה ואמר
 בשעת מיתה דלית ליה, אמר
 רב יוסף למאי נחוש לה חזי
 דהא מוחזק לן דלית ליה אחי,
 ועוד הא אמר בשעת מיתה
 דלית ליה אחי, מדקאמר ועוד
 ש"מ דה"ק ועוד אפילו מוחזק
 דאית ליה אחי, ורבנן שמואל
 כתב שב [באן]. (ד' ר' נתן
 אפר אין נאמן. מדבריהם שהיא
 אסרה, ואצ"ל דמכחיש עצמו
 קאמר ר' נתן דנאמן בשעת
 מיתה לאסרה, כ"ש במתני'
 דליכא הנהגה. ושני רבא
 דהיא הנהגת שיהיה נאמן
 ומתני' וברייתא כולהו מיירי
 בהו גונות דלא מוחזק לן לא
 באחיה ולא בבני, ואקשי אביי
 דכ"ש הוא, אלא דאית בתרי
 גוויי איירי דמתני' דקאמר
 ר' נתן י"ש לי אחים אינו נאמן
 איירי דלא מוחזק לן באחי,
 הלכך ראו נאמן שרונה
 לאסורה ולא כל כמיניה,
 ורישא דקאמר יש לי בנים נאמן אלא ואלא מוחזק לן [בבבין] מטעם הואיל ובידו לגרשה כדאמרינן
 נחליין, ואצ"ל דקאמר התם דלא מוחזק לן באחי, הלכך פירושא, אי מהתם ה"מ ורישא דומיא דסיפא מה סיפא דלית ליה אחי
 אף רישא דלית ליה אחי וכו'. הלכך באמר יש לו בנים נאמן הואיל ובידו לגרשה. ואצ"ל דבעל שאמר גרשת את אחתי דבידו
 לגרשה תולצת ולא מתייבמת, שאני התם דקא מרע לנשואין והואיל וחזוין לה דיבאת תותי בעלה ולא פסק עלה קלא דאגירשא,
 משום דבידו לגרשה לא מהימנן ליה אלא לחומרא. אבל יש לי בנים דאמלנת אחיותי קא מסהי לא מרע להו לנשואין משום
 דבידו לגרשה מהימנן ליה בין לקולא בין לחומרא. ברייתא דאתחוק לן באחי ולא בבני. דקאמר יש לי בנים בשעת קידושין
 וקאמר רבי דהיא דקאמר יש לי בנים אין לי אחים בשעת קדושין, מה לו לשקר, מאי אחי דבוריה לצדדי התקדש הרי יכול
 לצרונה בידן אחר שמואל לה גירשה מהימן אלא צנצור ויעשה לה גנאי על זה, הלכך מה לו לשקר.
 *אינו מוטב דאדרבה קולא הוא דכל זמן דלא אמר אין אינה מקודשת ועוד דודאי הלכה כתיק ועי' רמב"ם פ"ג מהל' אשיות ז'צ"ע
 (ד'ו). וזו כדאמר שצ"ל דבפ"כ כל הגט משמע דלמ"ד דלא אמרין בריה אפי' רצה האב אינה מקודשת וקילל ברי"ט וכו'. ***אולי
 צ"ל אלא דנדע למוסרה למי שיצא ממנה וכו' אלא דבר כלום עד עתה דאמא כי אמר יש

תוס' ר"י הוקן

הואיל ובידו לגרשה, כדאמרינן
 ביש נחליין [שם] ההוא
 דמוחזק לן דלית ליה ואמר
 בשעת מיתה דלית ליה, אמר
 רב יוסף למאי נחוש לה חזי
 דהא מוחזק לן דלית ליה אחי,
 ועוד הא אמר בשעת מיתה
 דלית ליה אחי, מדקאמר ועוד
 ש"מ דה"ק ועוד אפילו מוחזק
 דאית ליה אחי, ורבנן שמואל
 כתב שב [באן]. (ד' ר' נתן
 אפר אין נאמן. מדבריהם שהיא
 אסרה, ואצ"ל דמכחיש עצמו
 קאמר ר' נתן דנאמן בשעת
 מיתה לאסרה, כ"ש במתני'
 דליכא הנהגה. ושני רבא
 דהיא הנהגת שיהיה נאמן
 ומתני' וברייתא כולהו מיירי
 בהו גונות דלא מוחזק לן לא
 באחיה ולא בבני, ואקשי אביי
 דכ"ש הוא, אלא דאית בתרי
 גוויי איירי דמתני' דקאמר
 ר' נתן י"ש לי אחים אינו נאמן
 איירי דלא מוחזק לן באחי,
 הלכך ראו נאמן שרונה
 לאסורה ולא כל כמיניה,
 ורישא דקאמר יש לי בנים נאמן אלא ואלא מוחזק לן [בבבין] מטעם הואיל ובידו לגרשה כדאמרינן
 נחליין, ואצ"ל דקאמר התם דלא מוחזק לן באחי, הלכך פירושא, אי מהתם ה"מ ורישא דומיא דסיפא מה סיפא דלית ליה אחי
 אף רישא דלית ליה אחי וכו'. הלכך באמר יש לו בנים נאמן הואיל ובידו לגרשה. ואצ"ל דבעל שאמר גרשת את אחתי דבידו
 לגרשה תולצת ולא מתייבמת, שאני התם דקא מרע לנשואין והואיל וחזוין לה דיבאת תותי בעלה ולא פסק עלה קלא דאגירשא,
 משום דבידו לגרשה לא מהימנן ליה אלא לחומרא. אבל יש לי בנים דאמלנת אחיותי קא מסהי לא מרע להו לנשואין משום
 דבידו לגרשה מהימנן ליה בין לקולא בין לחומרא. ברייתא דאתחוק לן באחי ולא בבני. דקאמר יש לי בנים בשעת קידושין
 וקאמר רבי דהיא דקאמר יש לי בנים אין לי אחים בשעת קדושין, מה לו לשקר, מאי אחי דבוריה לצדדי התקדש הרי יכול
 לצרונה בידן אחר שמואל לה גירשה מהימן אלא צנצור ויעשה לה גנאי על זה, הלכך מה לו לשקר.
 *אינו מוטב דאדרבה קולא הוא דכל זמן דלא אמר אין אינה מקודשת ועוד דודאי הלכה כתיק ועי' רמב"ם פ"ג מהל' אשיות ז'צ"ע
 (ד'ו). וזו כדאמר שצ"ל דבפ"כ כל הגט משמע דלמ"ד דלא אמרין בריה אפי' רצה האב אינה מקודשת וקילל ברי"ט וכו'. ***אולי
 צ"ל אלא דנדע למוסרה למי שיצא ממנה וכו' אלא דבר כלום עד עתה דאמא כי אמר יש

תוס' ר"י הוקן

הואיל ובידו לגרשה, כדאמרינן
 ביש נחליין [שם] ההוא
 דמוחזק לן דלית ליה ואמר
 בשעת מיתה דלית ליה, אמר
 רב יוסף למאי נחוש לה חזי
 דהא מוחזק לן דלית ליה אחי,
 ועוד הא אמר בשעת מיתה
 דלית ליה אחי, מדקאמר ועוד
 ש"מ דה"ק ועוד אפילו מוחזק
 דאית ליה אחי, ורבנן שמואל
 כתב שב [באן]. (ד' ר' נתן
 אפר אין נאמן. מדבריהם שהיא
 אסרה, ואצ"ל דמכחיש עצמו
 קאמר ר' נתן דנאמן בשעת
 מיתה לאסרה, כ"ש במתני'
 דליכא הנהגה. ושני רבא
 דהיא הנהגת שיהיה נאמן
 ומתני' וברייתא כולהו מיירי
 בהו גונות דלא מוחזק לן לא
 באחיה ולא בבני, ואקשי אביי
 דכ"ש הוא, אלא דאית בתרי
 גוויי איירי דמתני' דקאמר
 ר' נתן י"ש לי אחים אינו נאמן
 איירי דלא מוחזק לן באחי,
 הלכך ראו נאמן שרונה
 לאסורה ולא כל כמיניה,
 ורישא דקאמר יש לי בנים נאמן אלא ואלא מוחזק לן [בבבין] מטעם הואיל ובידו לגרשה כדאמרינן
 נחליין, ואצ"ל דקאמר התם דלא מוחזק לן באחי, הלכך פירושא, אי מהתם ה"מ ורישא דומיא דסיפא מה סיפא דלית ליה אחי
 אף רישא דלית ליה אחי וכו'. הלכך באמר יש לו בנים נאמן הואיל ובידו לגרשה. ואצ"ל דבעל שאמר גרשת את אחתי דבידו
 לגרשה תולצת ולא מתייבמת, שאני התם דקא מרע לנשואין והואיל וחזוין לה דיבאת תותי בעלה ולא פסק עלה קלא דאגירשא,
 משום דבידו לגרשה לא מהימנן ליה אלא לחומרא. אבל יש לי בנים דאמלנת אחיותי קא מסהי לא מרע להו לנשואין משום
 דבידו לגרשה מהימנן ליה בין לקולא בין לחומרא. ברייתא דאתחוק לן באחי ולא בבני. דקאמר יש לי בנים בשעת קידושין
 וקאמר רבי דהיא דקאמר יש לי בנים אין לי אחים בשעת קדושין, מה לו לשקר, מאי אחי דבוריה לצדדי התקדש הרי יכול
 לצרונה בידן אחר שמואל לה גירשה מהימן אלא צנצור ויעשה לה גנאי על זה, הלכך מה לו לשקר.
 *אינו מוטב דאדרבה קולא הוא דכל זמן דלא אמר אין אינה מקודשת ועוד דודאי הלכה כתיק ועי' רמב"ם פ"ג מהל' אשיות ז'צ"ע
 (ד'ו). וזו כדאמר שצ"ל דבפ"כ כל הגט משמע דלמ"ד דלא אמרין בריה אפי' רצה האב אינה מקודשת וקילל ברי"ט וכו'. ***אולי
 צ"ל אלא דנדע למוסרה למי שיצא ממנה וכו' אלא דבר כלום עד עתה דאמא כי אמר יש

תוס' ר"י הוקן

הואיל ובידו לגרשה, כדאמרינן
 ביש נחליין [שם] ההוא
 דמוחזק לן דלית ליה ואמר
 בשעת מיתה דלית ליה, אמר
 רב יוסף למאי נחוש לה חזי
 דהא מוחזק לן דלית ליה אחי,
 ועוד הא אמר בשעת מיתה
 דלית ליה אחי, מדקאמר ועוד
 ש"מ דה"ק ועוד אפילו מוחזק
 דאית ליה אחי, ורבנן שמואל
 כתב שב [באן]. (ד' ר' נתן
 אפר אין נאמן. מדבריהם שהיא
 אסרה, ואצ"ל דמכחיש עצמו
 קאמר ר' נתן דנאמן בשעת
 מיתה לאסרה, כ"ש במתני'
 דליכא הנהגה. ושני רבא
 דהיא הנהגת שיהיה נאמן
 ומתני' וברייתא כולהו מיירי
 בהו גונות דלא מוחזק לן לא
 באחיה ולא בבני, ואקשי אביי
 דכ"ש הוא, אלא דאית בתרי
 גוויי איירי דמתני' דקאמר
 ר' נתן י"ש לי אחים אינו נאמן
 איירי דלא מוחזק לן באחי,
 הלכך ראו נאמן שרונה
 לאסורה ולא כל כמיניה,
 ורישא דקאמר יש לי בנים נאמן אלא ואלא מוחזק לן [בבבין] מטעם הואיל ובידו לגרשה כדאמרינן
 נחליין, ואצ"ל דקאמר התם דלא מוחזק לן באחי, הלכך פירושא, אי מהתם ה"מ ורישא דומיא דסיפא מה סיפא דלית ליה אחי
 אף רישא דלית ליה אחי וכו'. הלכך באמר יש לו בנים נאמן הואיל ובידו לגרשה. ואצ"ל דבעל שאמר גרשת את אחתי דבידו
 לגרשה תולצת ולא מתייבמת, שאני התם דקא מרע לנשואין והואיל וחזוין לה דיבאת תותי בעלה ולא פסק עלה קלא דאגירשא,
 משום דבידו לגרשה לא מהימנן ליה אלא לחומרא. אבל יש לי בנים דאמלנת אחיותי קא מסהי לא מרע להו לנשואין משום
 דבידו לגרשה מהימנן ליה בין לקולא בין לחומרא. ברייתא דאתחוק לן באחי ולא בבני. דקאמר יש לי בנים בשעת קידושין
 וקאמר רבי דהיא דקאמר יש לי בנים אין לי אחים בשעת קדושין, מה לו לשקר, מאי אחי דבוריה לצדדי התקדש הרי יכול
 לצרונה בידן אחר שמואל לה גירשה מהימן אלא צנצור ויעשה לה גנאי על זה, הלכך מה לו לשקר.
 *אינו מוטב דאדרבה קולא הוא דכל זמן דלא אמר אין אינה מקודשת ועוד דודאי הלכה כתיק ועי' רמב"ם פ"ג מהל' אשיות ז'צ"ע
 (ד'ו). וזו כדאמר שצ"ל דבפ"כ כל הגט משמע דלמ"ד דלא אמרין בריה אפי' רצה האב אינה מקודשת וקילל ברי"ט וכו'. ***אולי
 צ"ל אלא דנדע למוסרה למי שיצא ממנה וכו' אלא דבר כלום עד עתה דאמא כי אמר יש

תוס' ר"י הוקן

הואיל ובידו לגרשה, כדאמרינן
 ביש נחליין [שם] ההוא
 דמוחזק לן דלית ליה ואמר
 בשעת מיתה דלית ליה, אמר
 רב יוסף למאי נחוש לה חזי
 דהא מוחזק לן דלית ליה אחי,
 ועוד הא אמר בשעת מיתה
 דלית ליה אחי, מדקאמר ועוד
 ש"מ דה"ק ועוד אפילו מוחזק
 דאית ליה אחי, ורבנן שמואל
 כתב שב [באן]. (ד' ר' נתן
 אפר אין נאמן. מדבריהם שהיא
 אסרה, ואצ"ל דמכחיש עצמו
 קאמר ר' נתן דנאמן בשעת
 מיתה לאסרה, כ"ש במתני'
 דליכא הנהגה. ושני רבא
 דהיא הנהגת שיהיה נאמן
 ומתני' וברייתא כולהו מיירי
 בהו גונות דלא מוחזק לן לא
 באחיה ולא בבני, ואקשי אביי
 דכ"ש הוא, אלא דאית בתרי
 גוויי איירי דמתני' דקאמר
 ר' נתן י"ש לי אחים אינו נאמן
 איירי דלא מוחזק לן באחי,
 הלכך ראו נאמן שרונה
 לאסורה ולא כל כמיניה,
 ורישא דקאמר יש לי בנים נאמן אלא ואלא מוחזק לן [בבבין] מטעם הואיל ובידו לגרשה כדאמרינן
 נחליין, ואצ"ל דקאמר התם דלא מוחזק לן באחי, הלכך פירושא, אי מהתם ה"מ ורי